

Jaione Azpiazu Larrañaga

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1969)*

Aurkibidea

Biografia

Azkoitiarra. Ingeles irakaslea. Umetatik jaso du hika, eta hala egiten dute anai-arreben edo lagunaren artean. Baita bikotearekin ere. Azkoitiko hika bultzatzeko "*Hike eizan!*" proiekturako egin zitzaion elkarrizketa [Araitz](#) alabarekin batera.

Zintak

AZK-081

- **Proiektua:** Hike eizan!
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane

- **Data:** 2021-07-08
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Hika bizitzen ohituta

- **Erref:** AZK-081/002
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:00:42. **Bukatu:** 00:03:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gurasoek hika egiten zioten eta anai-arreben artean hala egin izan dute beti. Ume-umetatik egin izan du hika eta horixe iruditzen zaio ohikoa. Bere alabek edo herriko gazteek elkarrekin zuka egitea xelebrea iruditzen zaio.</p>

Transkripzioa

- Hika nola hasi ziñen edo noiz hasi ziñen hika?
- Nik ba ez dakit noiz hasiko nitzen, baiñe nik betittik uste det /ustet/ ein izen detela. Etxin-eta behintzet guk anai-arrebak-eta alkarri hika eitten dixou /eittexou/ ta amak-eta´re danak hika... eta nik, ba, betittik, betittik ein izen det. Bai.
- Zenbat anai-arreba zarie?
- Xei. Xei anai-arreba, bai, lau neska eta bi mutil.
- Eta esan dozu, bueno, gurasuak zueri...?
- Baitte, hika. Bai, bueno, aitte ez naiz akordatzen, aspaldi hil zan, baiñe, gaztie nitzela. Baiñe bai, amak beti-beti hika. Eta guk beorri zuka.
- Eta aittitta-amamak eta tia edo tioren batek?
- Ba tiak eta tiok-eta´re bai, aman aldeku. Bai. Eta aitten aldeku´e bai, hika, hika eitten digube. Guk beoixei zuka, baiñe beoixek guri hika ein izen digube beti.
- Eta, orduan, zuek, anai-arrebok, alkarren artian “hi” beti?
- Bai, bai.
- Bai neska eta bai mutil?
- Bai, bai, bai bai.
- Oso ondo. Etxetik azkenian...
- Bai, bai, ta betittik, txikittetik, bai.
- Eta gurasuak elkarrekin?
- Bo, ez naiz akord... baiñe elkarri ez dauket nik horren... horren zea, rekuendoik elkarri hika eitten zixobenik, ez, zuka, bai.
- Zu umia ziñanian Azkoittixen zenbat hika edo...? Nola eitten zan hola gehixen bat, ze iruitzen zatzu?
- Ba, nik ez, eske nik nola bet-beti ein izen detan, oso gauza gertukue. Oso... normala, normala iruitzen zat nei eittie. Ez dakit. Eske betittik hitz ein izen det, eta ordun ez dauket hola... ez zat ezer´e hola xelebrea o rarue iruitzen eittie edo... Ez dakit. Iguel bai eitten zatena da gaztik beauen artin zuka aitzen dittutenin, hori bai xelebrie eitten zat, porke nik gehixo hika eitten nun igual gaztetan eta. Badauzket lagun batzuk iguel zuka eta hori,

baiñe... Adibidez: bi alaban artin, bi ahizpen artin, elkarri zuka eittie, ba, ez dakit, ba, holaxe ohittu die eta bale, baiñe guk beti nola hike ein deuen... hori bai eitten zat pixket hola... hola, xelebrie, baiñe... Nei, ez dakit, beti oso naturala iruittu zat nei beti hike, beti... beti ein izen det eta beti aittu izen det eta.

2. Eskolan mojekin gaztelaniaz

- **Erref:** AZK-081/003
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:03:18. **Bukatu:** 00:04:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Mojen eskolan ibili zen eta dena gaztelaniaz ematen zuten. Hori dela eta, lagunekin ere gaztelania erabiltzen zuen asko, nahiz eta gertukoekin hika egin.

3. Hikaren kontrako jarrera gutxi

- **Erref:** AZK-081/005
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:05:11. **Bukatu:** 00:06:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Nagusiagoei hika egitea gaizki ikusita zegoen garai batean, ez zen errespetuzkoa. Hika baldarra iruditzen zaielako edo beraientzat egokia ez delako hika gustatzen ez zaien gutxi batzuk badaudela dio. Kontrakoak ere bai, hika jakin ez eta gustura egingo luketenak.</p>

4. Ezkondu ostean ere bikotearekin hika

- **Erref:** AZK-081/006
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:06:24. **Bukatu:** 00:08:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gaztetan kuadrillan batzuekin hika eta beste batzuekin zuka egiten zuen, bakoitzarekin hartutako ohituraren arabera. Gaur egun hika gehiago egiten dutela dio. Mutil-lagunarekin hika hasi zen eta hala jarraitu zuten ezkondu ostean ere. Garai batean ez zegoen ondo ikusita eta adineko jendeak noizbait egin izan die komentarioren bat.</p>

5. Alabei zuka

- **Erref:** AZK-081/007
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:08:39. **Bukatu:** 00:10:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Alabei ez diete hika egin eta hor akatsa izan dutela dio. Iloba mutilei hika egiten die eta neskei zuka, baina ez daki horren arrazoia. Alabek etxean beti entzun izan dute hika eta badakite, baina hitz egiteko ohitura falta.</p>

6. Haserretutakoan, hika

- **Erref:** AZK-081/010
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:11:38. **Bukatu:** 00:12:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Bere buruari hika egiten dio, sarritan haserre. Alabekin ere haserretutakoan errazago egiten die hika.</p>

7. Hika, hika dakienari

- **Erref:** AZK-081/012
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:12:36. **Bukatu:** 00:13:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hika dakienari errazago egiten dio hika. Azkoitia-Azpeitia ingurukoei normalean hika egingo die, baina beste herrietakoei lehen hitza, normalean, zuka.</p>

8. Hikak gertutasuna eta konfiantza ematen du

- **Erref:** AZK-081/014
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:13:56. **Bukatu:** 00:15:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Betidanik hitz egin izan du hika eta gorde beharrekoa iruditzen zaio. Errespetuarekin lotu izan du: gurasoei edo nagusiagoei ezin zitzaien hika egin. Adineko jendearekin gertutasuna eta konfiantza ematen du hikak.</p>

9. Ikasle gutxi batzuekin hika

- **Erref:** AZK-081/016
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:15:46. **Bukatu:** 00:17:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Irakaslea da eta helduekin lan egiten du. Tokatu izan zaio ikasleren batekin hika egitea, gelatik kanpo hala egiteko ohitura hartuta, baina ikasle gutxirekin egin izan du hika.</p>

10. Hika kontzienteki nori?

- **Erref:** AZK-081/017
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:17:13. **Bukatu:** 00:19:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Batzuetan ezezagunei hika egin izan die eta haien erreakzioaren arabera hika jarraitu edo zuka-ra aldatu. Zenbaitekin gertatu izan zaio gerora ohartzea badakiela hika eta biek elkarrekin adostea hika egingo diotela elkarri. Orain alabei kontzienteki hika egin beharko diela komentatzen dute. Ez luke gaizki hartuko alabek berari hika egitea. Ohitura kontua iruditzen zaio, ez errespetu kontua.</p>

11. Lehengusuekin toka; nokarik ez du erabiltzen

- **Erref:** AZK-081/024
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:24:13. **Bukatu:** 00:25:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hika badaki, erabili ez arren, eta egingo lukeela iruditzen zaio. Hala ere, ahizparekin baino errazago hasiko litzateke lagunekin. Lehengusuei toka egiten die, nahiz eta haiek zuka erantzun.</p>

Transkripzioa

- Hika... amak esaten du /esateu/ badakizula.

- Araitz: Bai, jakin bai.
 - Burun daukezu, ez?
 - A.: Bai.
 - Baiña gero igual erabiltzia... hori, ez dezu erabili izan...
 - A.: Ez.
 - Ze iruditzen zatzu, aldaketa hori egin ahalko zendukela? Hike hastie oin...
 - A.: Nik uste baietz.
 - Eta ahizpekin, adibidez?
 - A.: Ez dakit, eske ez dakit ahizpek ba al dakixen.
 - Jaione: Bai, jakingo ez du /eztu/ ba. Gu... etxin aittu du behintzet eta...
 - A.: Bai, baiño...
 - J.: Bai, eta esan dezuna, guk etxin eta gero guk lagunartin´e hika eitten deu erabat. Ordun... jakin badaki. Aittute badao behintzet ta azkenin... bai, jakin... jarri ezkeo, bai. Nik uste det.
 - A.: Bai, baiño nik uste det errexo hasiko nitzela lagunekin ahizpekin baiño. Egixe da nik lehengusui, zuk esan dezun bezela, iguel baitte zu aittu zaitutelako, lehengusui zea eitten dixot, lehengusu mutillei hika eitten dixot. Beaikek nei ez, baiño nik beaixei bai. Iguel baitte ama aittu detelako beti beaixei hika eitten. Izen leike.
 - Osea ke, orduan, eitten dezu hika pixket?
 - A.: Bai.
 - Toka bakarrik. Ez?
 - A.: Beaikek nei ez, normalin
 - J.: Baiño iguel txikixo dizenak. Ez? Zeure edadeko lehengusui´e bai?
 - A.: Bai. Baiño beaikek nei ez. Beaikek nei zuka beti.

12. Noka bakarrik galtzeak zer pentsatua ematen du

- **Erref:** AZK-081/028
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:26:33. **Bukatu:** 00:30:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Hika euskararen berezitasun bat da eta pena litzateke galtzea. Azkoitiko hikan noka bakarrik ari dela galtzen ikusteak ere zer pentsatua ematen duela diote. Askotan konturatu ez arren, mutilen errazago egin izan zaie hika, neskak finagotzat hartu izan direlako eta hika hizkera zakartzat hartu izan delako. Mutil gazteek euren artean hika egiten dute helduengandik hori jasotzen dutelako; neskek, berriz, ez.</p>

13. Eskolan hikako adizkiak irakasten al dira?

- **Erref:** AZK-081/032
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:32:45. **Bukatu:** 00:33:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Araitzek dio mutil gazteek jakingo dutela noka ere badagoela, eskolan landu izan dutelako. Beraiek aditzak ikasterakoan ikasi izan dituzte hitanoko aditzak. Ahizpa gazteagoak, ordea, hikako aditzak ez zituztela ikasi behar esan zion. Jaionek ere entzun izan du ikastetxe batzuetan jada ez direla ikasten hikako formak.

Transkripzioa

- Askok jakingo ote dabe neskai desberdin ein bihar jakuenik be, ez? Mutil gazte askok jakin be ez.
- Jaione: Bo, auskalo.
- Etxian ez bedetse esaten...
- Hori da.
- Araitz: Baiño nik uste det /ustet/ jakin bai, ze eskolan-eta zea eitten deu eta beti esaten digube: "Akordau bixek jartzie, toka eta noka", azterketetan eta. Baiño gero hitz eitteako ordun ez.
- Eskolan, esan dozu, hori, lantzen dozuela hika?
- A.: Bai, guk bai. Baiño lehengun ahizpe ari zan lanak-eta eitten ta galdetzeko aditzek. Ta galdeu nixon "hi" aditze ta ezetz, hori ez zakobela sartzen, hori ez debela eman ber. Ta ez dakit...
- J.: Eske ni're hori ikusitte nao, e? Hitanoa ez dala erakusten eskolatan. Eskolan batzutan-ta ikusitte nao ni hori. Ta, bueno, ba, hori...
- A.: Guk bai. Guk ematen hasi giñenetik, bai, eman izen deu hike, baiño harrittu ein nitzen, esan zinin ahizpek ezetz, hori ez zebela zea ein ber, ez zebela ematen.
- Lantzen dozuena da, ba, aditzak lantzerakuan, "hi" be ba hor daola sartuta. Ez?
- Bai, bai.
- Baiña aparte ez da lantzen... ezer berezirik ez da...?
- Ez, ez.

14. Hika bultzatzeko zer egin

- **Erref:** AZK-081/035
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:35:21. **Bukatu:** 00:37:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Telebista
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hika bultzatzeko, norberak egin behar duela ahalegina dio Jaionek, hitz eginez. Araitzek dio Azkoitiko hitanoa bultzatzeko proiektuaren barruan badituztela zenbait ideia, sare sozialetara begira. Telebistan hitanoa txantxarako erabili izan da, baina interesgarria litzateke elkarrizketetan edo bestelakoetan ere txertatzea. Eskoletan lantzea ere egokia litzateke, baina horretarako irakasleek hika jakin behar lehenbizi.

15. Hika gehien Azkoitian eta Azpeitian

- **Erref:** AZK-081/036
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:37:38. **Bukatu:** 00:39:17

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Azkoitian eta Azpeitian asko egin izan da hika. Bizkaitar batzuk Jaioneri esan zioten inbidia ematen ziela, beraiek ez zekitelako hika. Kostaldean (Zarautz, Orio...) ere egiten dela diote. Elgoibar aldera gutxi eta Urretxu-Zumarraga aldera ere bai.</p>

16. Gazteen hizkeran herriko hitzak gutxituz eta erdarakadak gehituz

- **Erref:** AZK-081/039
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:39:48. **Bukatu:** 00:42:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Jaionek gaztelaniaz egin zituen ikasketak. Hala ere, ez omen ditu inoiz erabili gaur egun gazteek erabiltzen dituzten moduko erdarakadak. Azkoitiko hitzak galtzen ari direla ere konturatzen da eta sarritan kargu hartzen omen die alabei. Hikak saltsa eta gatza ematen dio hizkerari Jaioneren ustez.</p>

Transkripzioa

- Azkoittixen euskerien egoerie nola ikusten dezue?
- Jaione: Ba Azkoitin euskerien egoerie, aber, nik e... nik hauei erritan askotan eitten dixobet. Nik erderaz ikixi nun. Monjatan erderaz. Ta nik gero, nik dana e... nere ikasketa danak erderaz izen die. Iguel ikasgain bat euskeraz eta zea, baiñe dana erderaz in nun. Eta nik ikusten dittut oin hamen ibiltzen dittobela /ibiltzettobela/ erderaka batzuk guk ibiltzen ez giñuzenak. Osea, nik nere bizixen ez det esan "gordue". Ez det nere bizixen esan. Erderakadak ibiltzen dittut, ba, pillie azkenin. Ba, bueno, asko ibiltzen dittou /ibiltzettou/, baiñe erderakadak...
- Araitz: Bai, batzuk...
- Jaione: ... guk ibiltzen dittounekin konparaute, baiñe... hitz batzuk, baiñe... hola... Eta gero, hamen bertako hitzek, ba, galtzen ai die. Nere ustez galtzen ai die. Nik aitzen detan /aitzetan/ "aita" "aitte" esan beherrin eo "portala" "bebarrue" esan beherrin, eo "munizipala" "merixue" esan beherrin...
- Araitz: Hori zuk beti...
- Jaione: Eta ya "korrika", joe, ba, "antxintxike" esan beherrin...
- Araitz: Hori beti esan izen diguzu zuk; beti "korrika ez, antxintxike", eo "portala ez, bebarrue". Beti. Eta, hola, hainbeste... zuk hainbeste esanda, oin ahizpek esaten dunin /esateunin/ "portala", oin neuk esaten dixot: "portala ez, bebarrue".
- Jaione: Eske neretzat iuel hori ai da galtzen, hori ai da galtzen, eta ez ez dakizutelako, guk holaxe hitz eitten deu ta. Guk ez deu esaten "munizipala", o ez deu esaten "portala", ta hauek bai. Ta "aita", guk "aitte". Ta gauze hoixek iuel bai ai die galtzen. Eta gero hori, erderaka

batzuk, bueno, guk erderaz ikixitte bizixen ibili ez dittouenak.

- Baiñe iuel erderakada hoixek eitten dittube, hola, grazixe eitteko edo... ez? Gaztien arteko...

- Jaione: E... ez dakit ba.

- Araitutz: Bai, iuel hola hasi baiño gero...

- Jaione: Gero hor geratzen die /geratzeie/, e!

- Araitutz: Gero hor geratzen die /geratzeie/ ta beti hola.

- Broma bezela hasten da, baiña gero...

- Jaione: Bai, gero hor geratzen die /geratzeie/.

- Araitutz: Ta gero... ta gero ohittu hortaa.

- Ta hori askotan esaten dabe herri askotan gazte-hizkera falta dala edo gaztien arteko saltsarako... eta iguel izan leike baitte hike horrekin...

- Jaione: Baitte. Bai, hiek beste saltxa bat dauke, bai, lehen esan deun gertutasune, konplizidadie... zea hori, nik hori ikusten dixot. Eta bai, iuel bai, beste zea bat dauke, beste gatz bat dauke.

17. Azkoitian kalean ikasitako euskara: toka

- **Erref:** AZK-081/041
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:43:13. **Bukatu:** 00:45:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Azkoitian asko hitz egiten da euskaraz, beste herri batzuekin alderatuz gero. Jaione umea zenean, gaztelaniaz ikasten zuten eskolan eta kanpotik zetozenek agian ez zuten euskaraz ikasi beharrik sentitzen. Gaur egun denek ikasten dute euskaraz eskolan. Mutilek hika ere ikasten dute kalean. Jaioneri ikasle batek toka egiten dio, dakien euskara bakarra hori delako.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-24

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com